a 31/42. sz. lelőhely DK-i szélén helyezkedik el (MRT 13/2. k.).

2000. július 18-án az épület helyén leszedték a 20–30 cm vastag humuszt. A humusz alatt a tiszta sárga, lösszös homok altalaj jelentkezett, régészeti objektum és leletek nélkül. Mindössze 1 db pici, rézkori(?) cserepet találtam a humuszban. Így bebizonyosodott, hogy az őskori település ide már nem terjedt ki. Mindezek alapján feltárásra nem volt szükség.

Kővári Klára

393. Vác, Szérűskert
(Pest megye) U, B, N

2000 októberében megelőző feltárást végeztünk Vác északi szélén, a Szérűskert nevű részen, a volt laktanya területén. Autószalon építése előtt 451 m² nagyságú területet vizsgáltunk meg. A különböző közművekkel nagymértékben megbolygatott területen, a 85–110 cm vastag újkori töltés alatt mindössze 4 gödör alját sikerült feltárni, igen kevés lelettel. Az 1. gödörből népvándorlás kori, a 2. és 4. gödörből késő bronzkori cserép került elő. A 3. gödörben nem találtunk leletet. Szórványként pár újkőkori és népvándorlás kori cserép került elő. A gyér leletanyag az MRT 13/2. kötetben szereplő 31/12. sz. lelőhely D-i szélét jelzi.

A leletek a Tragor Ignác Múzeumba kerültek.

Kővári Klára

394. Vác, Tabán utca 15.
(MRT 9. k. 31/31. sz. lh.)
(Pest megye) Kö, Ú

Házbővítés folyamán másodlagosan deponált embercsonthalmaz alatt középkori gödröt tártunk fel. További négy gödröt sikerült metszetben megfigyelnünk, újkori leletek határozzák meg a korukat. A negyedik gödör érdekes: méhkas alakú, alján fabélés. A fabélés fölött újkori leletek, alatta kevés cserép, ezek csak a középkorra keltezhetőek.

Tettamanti Sarolta

395. Vác, Vár
(MRT 9. k. 31/1. sz. lh.)
(Pest megye) Kk, Tö

A 2000. év folyamán a város tereprendezési munkálatokat folytatott a dunai oldalon az ágyúterasz D-i oldalán. A millenniumi ünnepségekhez kapcsolódóan felavatták Géza király szobrát, s ehhez kellett előzőleg rendbe tenni a környéket. Rendszeres régészeti kutatás nem folyt, az említett munkálatok során kellett alkalmanként bizonyos régészeti feladatokat megoldani.

Május–június hónapokban az 1998–1999-ben feltárt lépcső került most teljes kibontásra. Annak megvilágítására, hogy az egykori meredek domboldalt megerősítették-e valamilyen módon az omlás előtt, kutatószondát ástunk, átvágva a domboldalt még egyszer. 1998-ban ugyanis egy hosszú kutatóárokkal már megtettük ezt, s akkor kiderült, hogy a várfal előtt végighúzódó kettős cölöpsor jóval beljebb van, mint a lejtő széle. 2000. évi kutatószondánk metszetei sem utaltak a domb szélének cölöpsorral, vagy sövényfallal való megszilárdítására. A valószínűsíthető régészeti periodizáció a váci vár Ny-i fala előtt, az ágyúterasztól D-re: a 8 pillérrel ellátott várfal a 15. század elején épült. Előtte a részben kettős cölöpsort már a török korban állították fel. Majd a cölöpök tetejét is befedő kétrétegű sárga agyagtapasztás-félét hordtak fel rá még a török korban. Ez egy lejtős járószintet képezett a külső oldalon. Ebben a lejtőben építették meg a kőlépcsőt, lehet, hogy már a török háborúk után, feljárást biztosítandó a Duna felöl.

2000. októberében megkezdtük a DNy-i saroktorony tágabb környékének feltárását. Itt 1985-ben egy kutatóárokkal találtuk meg az igen silányul megépített török kori torony falrészeit. Most a tervezési és építési szakasz lezárása érdekében egy nagy felületen bontottunk rá a toronyra és környékére. A munkát pénzfogytán nem tudtuk befejezni. Tekintve, hogy a falomladékok kinyitott szelvényünk D-i és K-i határain túlnyúlnak, a munkát még nagyobb területen folytatni kell 2001 elején. Sokkal bonyolultabbnak tűnik a várfal D-i lezárása, mint az 1985-ben véltük, elsősorban a nagyméretű háborús pusztítások és az azt követő építőanyag kitermelés okozta dúlások miatt.

Tettamanti Sarolta

396. Vác, Zichy Hippolyt utca 28.
(MRT 9. k. 31/3u. sz. lh.)
(Pest megye) Á, Kk, Ú

Villanyvezeték fektetésére szolgáló árokban 40–50 cm mélyen vörös paticsos foltokat találtam, más helyen, ugyanebben a mélységben szórványosan Árpád-kori, 16. századi és újkori cserepeket gyűjtöttem.

Tettamanti Sarolta

397. Vácduka, 05/11. hrsz.
(Pest megye) Á

Lakossági bejelentésre 2000. március 17-én helyszíni szemlét tartottam a telken, ahol kiásták az épülő ház alapjait.

A telek a község D-i szélén van, még beépítetlen területen, ahol utcanév és házszám még nincs. A 40 cm széles alapárkokat 90 cm-ig ásták ki. Metszetük szerint a 30–40 cm vastag humusz alatt vörösesbarna, agyagos talaj következik, majd 70–80 cm mélyen a sárga altalaj. Az ÉK-i alapárok mindkét falában, egymással szemben a humusz alatt 260 cm hosszú, paticsos-faszenes beásás mutatkozott, amely mélyebbre húzódott az alapárok aljánál. Néhány Árpád-kori cserepet (pl. csigavonalas fazék töredékét) szedtem ki belőle. Az alap többi részén régészeti jelenség nem mutatkozott.

A most megismert lelőhely új, az MRT 9. kötetében még nem szerepel. Száma: (a Topográfia számozását követve): 33/9. számú lelőhely.

A terület jelenleg műveletlen, ezért a lelőhely kiterjedését terepbejárással nem lehet elhatárolni. Várhatóak azonban további építkezések, amelyek újabb információkat adhatnak a lelőhelyről.

Kővári Klára

398. Váchartyán, Kossuth utca 21–25.
(MRT 9. k. 34/32. sz. lh.)
(Pest megye) B, Sza

Lakossági bejelentés nyomán október 26-án helyszíni szemlét tartottam a Kossuth u. 23. sz. alatti telken (hrsz.: 805), ahol kiásták az épülő ház alapárkait. A következőket tapasztaltam.

A 40 cm széles, 70–80 cm mély árkokban a humusz helyenként kissé szürkés, paticsszemcsés volt; ez alatt a barna homokban azonban beásás nem látszott. A kidobott földben késő bronzkori és római kori cserepeket (kézzel formált szarmata vagy kvád cserepek), egy agancsból készített véső vagy kapa töredékét, pár állatcsontot és egy kagylót találtam.

A szomszédos 21. számú ház kertjében a felszínről pár késő bronzkori cserepet gyűjtöttem.

A másik szomszédnál, a 25. sz. alatt épülő új ház alagsora sajnos már vissza volt töltve, illetve körben bebetonozták az alapárkot. Erről az építkezésről a múzeumot nem értesítették. Az utca felőli, ÉK-i oldal metszetében (mélysége a felszíntől a betonozott részig 150–155 cm), az É-i sarokban a humusz alatt kb. 320 cm hosszú, a sárga homokba ásott, paticscsempés beásás foltja mutatkozott, amely a betonozás alá húzódik. Pár késő bronzkori cserepet és állatcsontot sikerült kiszednem belőle. A beton-keménységűre száradt talaj miatt megnyesni nem lehetett.

A 21–23. sz. házzal szemben levő, Kossuth u. 34. sz. telek tulajdonosa elmondta, hogy kb. 20 éve a háza mögötti pince ásásakor kb. 1,50 m mélyen fekete földben kis agyag korsó kb. felét találta. Az edény elkallódott.

A felsorolt leletek a váchartyáni 32. sz. lelőhely eddig ismert ÉNy-i szélét jelzik (a lelőhely itt a beépített rész alá húzódik).

Kővári Klára

399. Vácrátót, Ady E. utca 44.
(Pest megye) B

Az építtető bejelentése nyomán 2000. szeptember 20-án helyszíni szemlét tartottam a 230/1 hrsz. alatt épülő családi ház kiásott alapárkainál.

A 40 cm széles, 70 cm mély árkokban a humusz alatt sötét, kissé agyagos homok látszott. A föld homogén, patics-faszén nincs benne, az árkok falában beásás nem mutatkozott. Ugyanakkor a kidobott földben kevés bronzkori oldaltöredéket találtam.

A leletek a vácrátóti 28. sz. lelőhely (MRT 13/2. k. 35/28. sz. lh.) ÉK-i irányú kiterjedését jelzik.

Kővári Klára

400. Vácszentlászló, Harminc-hányás
(Pest megye) Sza

2000. július 30-án az isaszegi múzeumon keresztül bejelentés érkezett a váci Tragor Ignác Múzeumba arról, hogy a valkói erdőben lévő szarmata halomsíros temető egyik kurgánját kincskeresők bolygatták meg.

Július 31-én Kővári Klára és dr. Tettamanti Sarolta váci régészekkel kimentünk a helyszínre a bejelentővel, aki előző nap kirándulás során akadt rá a rablóásatásra, a kutatóárokban megtalálta a kincskereső kisszerszámait, valamint egy zacskóban néhány emberi csigolyát és bordát. A mintegy 2,5 m hosszú, 0,5 m széles, 3 m mély kutatóárok viszonylag kis szakaszon átvágta a sírt. A sírgödörben in situ kövek látszottak, metszetében pedig korábbi rablógödör foltja volt megfigyelhető. A kincskereső egy kidőlt fa törzsével és ágakkal fedte be a gödröt.

A lelőhely régóta ismert Vácszentlászló, Harminc-hányás néven. A 60-as években Salamon Ágnes végzett itt leletmentést (a közlésben tévesen Gödöllőként szerepel), a lelőhely MRT topográfiai száma 60/8. 1955-ben Nováki Gyula geodéziai felmérést készített a temetőről, amelynek 74 halma volt térképen rögzíthető. A kincskereső által bolygatott kurgán a felmérésen a 29. számot viseli.

A rendőrségen augusztus 1-jén feljelentést tettünk. Augusztus 2-án a gödöllői rendőrkapitányság munkatársa kiszállt a helyszínre, terepszemlét tartott és a kincskereső szerszámait lefoglalta.

A bolygatás sürgős leletmentést tett szükségessé: a további rombolást megakadályozandó és a még megismerhető információk megszerzésére. A leletmentést a Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága finanszírozta.

Az augusztus 3–14. között lezajlott leletmentés során a kincskereső árkát kiegészítve átvágtuk a sírhalmot egy megközelítőleg É-D-i irányú kutatóárokkal. Ennek eredményeként a metszetben megfigyelhető volt, hogy a halmot alapvetően sárgásbarna agyagos talajból hordták fel egy alul, az altalajon szabályosan elterített(?) rozsdabarna, sárgásbarna beszüremlésekkel tarkított, kb. 20–30 cm vastag földrétegre. Ez utóbbit vágta át a sírgödör, illetve az azt bolygató korabeli(?), de mindenesetre régészeti korú rablógödör.

A sírgödör bolygatatlan részének betöltése kevert sárga, míg a rablógödör kevert barna és kevert szürke rétegekkel töltődött fel. A sír bolygatatlan Ny-i szélén mintegy 60 cm vastagon és 90 cm szélességben feküdtek a sírgödör valaha kitöltő kövek, amelyek rétegei között a sír betöltésével megegyező jellegű kevert sárga rétegeket találtunk. A sír K-i részének bolygatatlan területén szintén találtunk köveket, amelyekkel a gödör oldalát bélelték ki. Számos követ rendszertelen elhelyezkedésben, megdőlve vagy függőlegesen találtunk a sírgödör alján. Ezek feltehetően másodlagos helyzetben voltak.

A sír tájolása DDK-ÉÉNy, 329–149°. Abszolút mélysége a halom legmagasabb pontjáról 2,9 m. Hossza: 340 cm, sz.: 2,4–2,5 m.

A sír betöltésében, főként a kövek alatt szerves fekete, réteges szerves anyag maradványait, a koporsóból